



## SALGIN HASTALIK DÖNEMİNDE NOMOFOBİ VE KAYGI DÜZEYİNİN İNCELENMESİ

(Araştırma Makalesi)

Şerife GÜZEL (\*) - Melek YAĞCI ÖZEN (\*\*)

### Öz

*Teknolojinin gelişmesi ve akıllı telefonların hayatımıza girmesiyle birlikte çağın yeni fobisi, akıllı telefondan yoksun kalma korkusu olarak ifade edilen Nomofobi olmuştur. Dünyayı etkisi altına alan COVID 19 ile beraber, salgını kontrol altına alabilmek için getirilen kısıtlamalar ve günlük hayatta yaşanan değişimler, bireyleri yakınlarıyla iletişim kurmak, internet üzerinden alışveriş yapmak gibi nedenlerle yaşamın her alanında kullanılan telefonlara bağımlı hale getirmiştir. Araştırma, Türkiye genelinde kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen 18 yaş ve üstü, akıllı telefon kullanan bireylere gönüllük esasına dayalı olarak online anket yöntemi ile yapılmıştır. Araştırmada 20 maddeden ve dört alt boyuttan oluşan Nomofobi Ölçeği (NMP-Q) ile 18 madde ve dört alt boyuttan oluşan salgın hastalık kaygısı ölçeği kullanılmıştır.*

*Araştırmada içinde bulunduğumuz COVID 19 salgın hastalık döneminde toplumun nomofobi ve kaygı düzeyinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda sosyo-demografik değişkenlerden yaş, medeni durum, öğrenim durumu ve yaşanan yer ile katılımcıların nomofobi ve kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmezken, cinsiyet ile nomofobi ve kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca COVID-19 geçirme durumu ile kaygı düzeyi ve COVID-19'a yakalanma korkusu ile nomofobi ve kaygı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Yapılan korelasyon analizi sonucunda ise nomofobi ölçeği ile salgın hastalık kaygı ölçeği arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.*

**Anahtar Kelimeler:** COVID-19, Kaygı, Nomofobi, Salgın hastalık, Sosyo-demografik.

\*) Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Yönetim ve Organizasyon Ana Bilim Dalı, (e-posta: serife\_eren.89@hotmail.com)  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4141-9110>

\*\*) Arş. Gör. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, (e-posta: melekyagciozen@hotmail.com)  
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0314-247X>

## ***Examination of Nomophobia and Anxiety During the Epidemic Period***

### ***Abstract***

*With the development of technology and the introduction of smart phones into our lives, the new phobia of the age has been Nomophobia, which is expressed as the fear of being deprived of a smart phone. Along with the COVID 19, which has taken the world under its influence, the restrictions brought to control the epidemic and the changes in daily life have made individuals dependent on phones used in all areas of life for reasons such as communicating with their relatives and shopping over the internet. The research was conducted with the online survey method on a voluntary basis to individuals aged 18 and over, who were selected by convenience sampling method throughout Turkey and using smart phones. In the study, the Nomophobia Scale (NMP-Q) consisting of 20 items and four sub-dimensions and the epidemic anxiety scale consisting of 18 items and four sub-dimensions were used. The aim of the study is to examine the level of nomophobia and anxiety of the society during the COVID 19 epidemic period we are in. As a result of the research, while there was no significant difference between the socio-demographic variables such as age, marital status, educational status and place of residence and the participants' nomophobia and anxiety levels, it was concluded that there was a significant difference between gender and nomophobia and anxiety levels. In addition, it was found that there was a significant difference between the state of having COVID-19 and the level of anxiety and the fear of contracting COVID-19 and the level of nomophobia and anxiety. As a result of the correlation analysis, it was concluded that there is a significant relationship between the nomophobia scale and the epidemic anxiety scale.*

**Keywords:** COVID-19, Anxiety, Nomophobia, Epidemic, Socio-demographic.

### **1. Giriş**

Tüm Dünya'yı etkileyen COVID-19, yaşam koşullarında yarattığı değişikliklerle, kişisel özgürlük ve ekonomik anlamda getirdiği zorluklarla daha önce benzeri görülmemiş küresel bir krize neden olmaktadır (Shevlin ve diğerleri, 2020). COVID-19 ırk, renk, cinsiyet ve sosyoekonomik durum ayırt etmeksizin tüm milletlerden insanları etkilemeye devam etmektedir (Shanafelt, Ripp ve Trockel, 2020). Yaşamakta olan bu krizden etkilenen bireylerin çoğu belirsizlik, hastalığa yakalanma korkusu, sıkıntı ve kederi bir arada deneyimlemektedir (Peteet, 2020). COVID-19 salgını, artan uzun süreli korku ve belirsizlik duygusu, ayrılık ve keder duygularının yaşanması, sosyal ve ekonomik sistemlerin bozulması nedeniyle toplumdaki bireylerin ruh sağlığı için de bir tehdit unsuru olarak gösterilmektedir (Hyland ve diğerleri, 2020). Ayrıca, salgınla mücadele edebilmek için getirilen kısıtlamalar, zorunlu karantina uygulaması, okulların kapatılması, sosyal izolasyon gibi hastalığın risklerini ve etkisini azaltmak için getirilen önlemler günlük hayatın aniden değişmesine neden olmaktadır (Shanafelt, Ripp ve Trockel, 2020). Günlük hayattaki bu tür hızlı değişiklikler bireylerin ruh sağlığını önemli derecede etkileyebilme potansiyeline sahip risk faktörleridir (Choi, Hui ve Wan, 2020). Dolayısıyla, COVID-19

salgını, bireylerin ruh sağlığını etkileme özelliğiyle duygusal bir pandemiye de beraberinde getirmektedir (Dong ve Bouey, 2020). Bireylerin COVID-19 la birlikte artan kaygıları, pandeminin getirdiklerinden olumsuz etkilenen ruh sağlıkları, özellikle de bu süreci evde, sosyal ilişkilerden uzak geçirmek durumunda kalmaları onları, yakınlarıyla iletişim sağlamak, sosyal medya kullanmak, internet üzerinden alışveriş yapmak gibi yaşamın her alanında kullanılmaya başlanan ve tek tık ile işlerini kolaylıkla halledebilecekleri akıllı telefonlara bağlı hale getirmiştir (Chen ve diğerleri, 2016; Walsh, White ve Young, 2010). Günümüzde bilgisayar ile telefon özelliklerini birleştiren akıllı telefonlar, cep telefonlarının yerini almıştır ve dünya üzerinde hızla yayılmaya devam etmektedir. Yaşamın her alanında kullanılmaya başlanan akıllı telefonlar ile insanlar tek tık ile işlerini kolaylıkla halledebilmekte ve sosyal medyayı aktif bir şekilde kullanabilmektedir. Akıllı telefonlar iletişim sağlamanın yanında sosyal medyaya erişmek, alışveriş yapmak, müzik dinlemek, internette gezinmek, fotoğraf çekmek, oyun oynamak gibi çeşitli amaçlarla da kullanılmaktadır (Chen ve diğerleri, 2016; Walsh ve diğerleri, 2010).

Sağladığı pek çok avantajın yanında akıllı telefon kullanımının fiziksel ve psikolojik birtakım problemler ortaya çıkarabileceği de bir gerçektir (Augner ve Hacker, 2012; Tamura, Nishida, Tsuji ve Sakakibara, 2017). Bu noktada, bireylerin akıllı telefonundan uzak kaldığında, işlerinin aksayacağı düşüncesiyle birlikte stres, kaygı, sinirlilik gibi durumların yaşanmasına neden olan nomofobi kavramı karşımıza çıkmaktadır (Augner ve Hacker, 2012; Tamura ve diğerleri, 2017; Madhusudan, Sudarshan, Sanjay, Gopi ve Fernandes, 2017; Pavithra ve Madhukumar, 2015). Nomofobi, akıllı telefonların insan hayatında bağımlılık derecesinde gelmesine, uzak kaldığında stres, kaygı, sinirlilik, panik gibi durumların yaşanmasına sebep olmaktadır (Pavithra ve Madhukumar, 2015; Polat, 2017). Bu çalışmada, içinde bulunduğumuz COVID-19 pandemisi döneminde toplumun nomofobi ve kaygı düzeyinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle nomofobi ve salgın hastalık kaygısı literatür bilgisine yer verilmektedir. Sonrasında nomofobi ile salgın hastalık kaygısı ölçeğinden yararlanarak toplanan veriler değerlendirilmekte ve yorumlanmaktadır.

## 2. Kavramsal Çerçeve

### 2.1. Nomofobi

Modern çağın bozukluğu olarak bilinen, İngilizcede nomophobia (No Mobile Phone Phobia) olarak verilen Nomofobi kavramı, mobil telefonlardan yoksunluk korkusu olarak tanımlanmaktadır (Dixit ve diğerleri, 2010; King ve diğerleri, 2014; King, Valença ve Nardi, 2010). Diğer bir ifadeyle, bireyin mobil cihazlarına erişemediğinde ya da mobil cihaz aracılığıyla iletişim kuramamaktan kaynaklı istem dışı korku, kaygı, rahatsızlık nomofobi olarak ifade edilmektedir (Madhusudan ve diğerleri, 2017; King ve diğerleri, 2010; Yıldırım ve Correia, 2015). Dolayısıyla nomofobi bireyi sosyal, fiziksel ve psikolojik olarak olumsuz olarak etkilemektedir (Aşık, 2018).

Nomofobi kavramının ilk olarak 2008 yılında İngiltere’de Posta İdaresi tarafından gerçekleştirilen bir araştırma ile ortaya çıkmıştır (Bahi ve Deluliis, 2015; Aşık, 2018). Bu

araştırmaya katılan akıllı telefon kullanıcılarının yarısından fazlası nomofobiye yakalanmıştır (Erdem, Türen ve Kalkın, 2017). Türkiye’de ise Nomofobi kavramı ilk kez Yıldırım ve Correa tarafından bir araştırmada kullanılmıştır (Yıldırım ve Correia, 2015).

Nomofobi, özellikle bireylerin telefonlarını unuttuklarında, şarjı bittiğinde ya da kap-sama alanı dışındayken ortaya çıkmaktadır (Dixit ve diğerleri, 2010). Nomofobik birey-lerin sürekli ekrana bakarak arama ya da mesaj durumunu kontrol ettiği, telefonu sürekli açık bulundurduğu ve uyurken dahi yanından ayırmadığı, telefona erişim sorunu ile kar-şılaştığında kaygılanma ve sinirlenme halinde olduğu gözlemlenmiştir (Bragazzi ve Pu-ente, 2014; Dixit ve diğerleri, 2010). Bunu yanında uyku bozukluğu, dikkat dağınıklığı, stres, yorgunluk, depresyon ve yabancılaşma gibi olumsuz durumlara da sebep olduğu belirtilmektedir (King ve diğerleri, 2010). Bu durumdan bireyin yaşamının olumsuz ola-rak etkilenmesi yanında (Dixit ve diğerleri, 2010) akıllı telefonlar ile sosyal ağlara ve in-ternette sürekli bağlanabilen bireylerin yalnızlık endişesinin azaldığı da gözlemlenmiştir (Bozkurt ve Minaz, 2017; Townsend, 2000).

Litertüre göre çağın vebasası olarak görülen nomofobi, hem günlük hayatı hem de iş ha-yatını olumsuz olarak etkilemektedir (Aşık, 2018). Nomofobiden kaynaklı olumsuzluklar sebebiyle iş kazalarına artmakta, bireyin verimliliği ve performansı düşmekte (Augner ve Hacker, 2012; Demirci, Akgönül ve Akpınar, 2015), çalışma arkadaşlarından uzak-laşmakta, iletişimi zayıflamakta, yalnızlaşmakta ve aidiyet duygusu azalmaktadır (Aşık, 2018; Ji ve Park, 2012).

Literatürde sosyo-demografik özellikler ile nomofobi arasında anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Benzer çalışmalardan hareketle aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

Hipotez 1a. Nomofobi, yaşa göre farklılık gösterir.

Hipotez 2a. Nomofobi, cinsiyete göre farklılık gösterir.

Hipotez 3a. Nomofobi, medeni duruma göre farklılık gösterir.

Hipotez 4a. Nomofobi, öğrenim durumuna göre farklılık gösterir.

Hipotez 5a. Nomofobi, yaşanılan yere göre farklılık gösterir.

## 2.2. Kaygı

Nesnel olmayan herhangi bir tehdide karşı duyulan endişeyi tanımlamak için kulla-nılan kaygı ya da başka bir söylemle anksiyete önemli bir sağlık problemidir (Ocaktan, Keklik ve Çöl, 2002). Anksiyete, nefes almada zorlanma, çarpıntı, ellerde ve ayaklarda görülen titreme gibi fizyolojik belirtilerin yanı sıra, huzursuzluk, sıkıntı duyma ve her an bir şey olacakmış hissinin yaşanmasıyla ortaya çıkmaktadır (Karamustafalıoğlu ve Yum-rukçal, 2011; Türkçapar, 2004). Salgın hastalıkların yaşandığı dönemlerde toplumda bir takım psikolojik problemlerin yaşanacağı bilinmektedir. COVID-19 pandemisinden ön-ceki salgınlar da göz önünde bulundurulduğunda bunu tahmin etmek hiç de zor değildir (Sayar, Ünübol, Ünal ve Tarhan, 2020). Umutsuzluk, intihar girişimlerinin artması, kaygı

bozuklukları gibi bir takım ruhsal problemler, salgınların bireyler üzerindeki etkilerinden biridir. Özellikle de salgınların neden olduğu ölümler, ayrılık ve keder duyguları, hayatta kalanlar için önemli bir kaygı nedenidir (Dong ve Bouey, 2020). Benzer şekilde artan belirsizlik, ekonomik ve sosyal sistemlerin bozulması, salgınla mücadele edebilmek için getirilen kısıtlamalar, bireylerin fiziksel sağlıklarını olduğu kadar ruhsal sağlıklarını da etkilemektedir (Hyland ve diğerleri, 2020; Sher, 2020; Choi, Hui ve Wan, 2020).

COVID 19 pandemisi de kendinden önceki diğer salgınlar gibi insanlar arasında artan endişe ve kaygıya neden olmuştur. Toplumda görülen endişe ve kaygı küresel ölçekte ve değişen boyutlarda herkesi etkilemektedir (Roy ve diğerleri, 2020). Örneğin; Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırmada salgının ilk aşamasında artan kaygı ve endişenin salgının ilerleyen dönemlerinde bir önceki döneme göre üç kat daha arttığı bildirilmiştir (Bendau ve diğerleri, 2021). Benzer şekilde Polonya'da yapılan bir araştırmada da COVID-19 a bağlı kaygı düzeyinin yüksek olduğu belirtilmiştir (Malesza ve Kacmarek, 2021). Dolayısıyla özellikle de pandemi döneminde yaşanan krizin neden olduğu kaygının yönetimi oldukça önemlidir. Amerikan Psikoloji Derneği, kaygının normallik duygusu yaratılarak azaltılabileceğini bunun da sosyal ağlar vasıtasıyla sağlanabileceğini belirtmiştir (Wiederhold, 2020). Günümüzde bireylerin sosyal ağları kullanma noktasında akıllı telefonlara başvurdukları da bilinen bir gerçektir. ABD'de gerçekleştirilen bir başka araştırmada da COVID-19 pandemisinin neden olduğu kaygının teknoloji kullanımını ve bağlantı kurmak için telefon kullanımını artırdığı bilgisine yer verilmiştir (Drouin, McDaniel, Pater ve Toscos, 2020). Dolayısıyla pandemi döneminde kaygıyı ifade etmek veya bastırmak için mobil telefonlara yönelen bireylerde kaygı durumları ile nomofobi arasındaki etkileşimi incelemenin önemi ortaya çıkmaktadır.

Literatürde sosyo-demografik özellikler ile kaygı arasında anlamlı farklılıklar elde edilmiştir. Benzer çalışmalardan hareketle aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

Hipotez 1b. Kaygı, yaşa göre farklılık gösterir.

Hipotez 2b. Kaygı, cinsiyete göre farklılık gösterir.

Hipotez 3b. Kaygı, medeni duruma göre farklılık gösterir.

Hipotez 4b. Kaygı, öğrenim durumuna göre farklılık gösterir.

Hipotez 5b. Kaygı, yaşanan yere göre farklılık gösterir.

Araştırma kapsamında ayrıca, katılımcılara araştırmacılar tarafından oluşturulan COVID-19'a yönelik sorular ile katılımcıların nomofobi ve kaygı düzeyi arasında anlamlı farklılık olup olmadığı sorgulanmıştır. Bu kapsamda nomofobi ile COVID-19 arasındaki farklılıkları tespit etmek için oluşturulan hipotezler şu şekildedir:

Hipotez 1c. Nomofobi, kronik rahatsızlığın bulunması durumuna göre farklılık gösterir.

Hipotez 2c. Nomofobi, COVID-19 geçirme durumuna göre farklılık gösterir.

Hipotez 3c. Nomofobi, COVID-19'a yakalanma korkusuna göre farklılık gösterir.

Hipotez 4c. Nomofobi, yakın çevresinde COVID pozitif olan kişilerin varlığı durumuna göre farklılık gösterir.

Hipotez 5c. Nomofobi, COVID-19 nedeniyle yakınına kaybetme durumuna göre farklılık gösterir.

Katılımcıların kaygı düzeyleri ile COVID-19 arasındaki farklılıkların tespiti için oluşturulan hipotezler ise aşağıda belirtildiği gibidir:

Hipotez 1d. Kaygı, kronik rahatsızlığın bulunması durumuna göre farklılık gösterir.

Hipotez 2d. Kaygı, COVID-19 geçirme durumuna göre farklılık gösterir.

Hipotez 3d. Kaygı, COVID-19'a yakalanma korkusuna göre farklılık gösterir.

Hipotez 4d. Kaygı, yakın çevresinde COVID pozitif olan kişilerin varlığı durumuna göre farklılık gösterir.

Hipotez 5d. Kaygı, COVID-19 nedeniyle yakınına kaybetme durumuna göre farklılık gösterir.

### **3. Yöntem**

#### **3.1. Araştırmanın Türü**

Araştırma, salgın hastalık döneminde nomofobi ve kaygı düzeyinin belirlenmesi amacıyla nicel tasarımda, betimleyici türde planlanmıştır. Nicel araştırmalar, nicel verilerin toplandığı, analiz edilip bir sonuca varıldığı bilimsel bir süreçten oluşmakta olup, betimsel türde planlanan bir nicel araştırma türü halihazırda var olanların, yaşananların ne olduğunun belirlenerek ortaya koyulmasını ele almaktadır (Sönmez ve Alacapınar, 2016).

#### **3.2. Katılımcılar**

Araştırmanın evreni Türkiye'deki 18 yaş ve üzeri, akıllı telefon kullanan ve yeterli iletişim becerisine sahip olan kişiler oluşturmaktadır. Araştırma, bireylere gönüllük esasına dayalı olarak Google Forms aracılığıyla online anket yöntemi ile yapılmıştır. Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004) tarafından oluşturulan örneklem tablosu kullanılmıştır. Buna göre, çalışma grubunu oluşturan evren, 2021 yılı nüfus kayıt verilerine göre 61 milyon 941 bin 992 kişiden oluşmakta olup (<https://tük.gov.tr>), araştırma örnekleminin 384 kişiden oluşması yeterli görülmektedir. Bu kapsamda toplamda 653 kişiye ulaşılmıştır.

**Tablo 1.** Katılımcıların Tanımlayıcı Sosyo- Demografik Özellikleri

	Sayı ( n)	Yüzde(%)
<b>Yaş</b>		
18-24 yaş	278	42,6
25-34 yaş	130	19,9
35-44 yaş	127	19,4
45-54yaş	68	10,4
55 yaş ve üzeri	50	7,7
Toplam	653	100,0
<b>Cinsiyet</b>		
Kadın	486	74,4
Erkek	167	25,6
Toplam	653	100,0
<b>Medeni Durum</b>		
Evli	125	19,1
Bekâr	528	80,9
Toplam	653	100,0
<b>Eğitim Durumu</b>		
Lise ve altı	70	10,7
Ön Lisans	87	13,3
Lisans	441	67,5
Lisansüstü	55	8,4
Toplam	653	100,0
<b>Yaşanılan Yer</b>		
Köy	72	11,0
İlçe	178	27,3
İl Merkezi	403	61,7
Toplam	653	100,0

Tablo 1’de katılımcılara ait sosyo-demografik özellikler bulunmaktadır. Katılımcıların %74,4’ü (486 kişi) kadınlardan oluşmakta olup, %80,9’u bekâr (528 kişi) ve %42,6’sı 18-24 yaş aralığındadır. Katılımcıların %67,5’i (441) kişi üniversite düzeyinde bir öğrenime sahip olup, % 61,7’si (403 kişi) il merkezinde yaşamaktadır.

**Tablo 2.** Katılımcıların Akıllı Telefon Kullanımına Yönelik Veriler

Akıl telefon kullanımına yönelik ifadeler	Sayı ( n)	Yüzde (%)
<b>Akıllı Telefon Kullanım Durumu</b>		
Kullanıyor	653	100,0
Kullanmıyor	-	-
Toplam	653	100,0
<b>Akıllı Telefon Kullanım Süresi</b>		
0-2 saat	53	8,1
2-4 saat	186	28,5
4-6 saat	198	30,3
6-8 saat	118	18,1
8 saat ve üzeri	98	15,0
Toplam	653	100,0

COVID-19 döneminde nomofobi ve kaygı düzeyini incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada katılımcıların akıllı telefon kullanımı ile COVID-19 a yönelik olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan tanımlayıcı sorulardan da yararlanılmıştır. Bu kapsamda akıllı telefon kullanımına yönelik olarak oluşturulan ve ankette yer alan soruları cevaplama olanağı sağlayan ilk soru katılımcının akıllı telefon kullanıp kullanmadığıdır. Ankete katılım şartını da oluşturması bakımından katılımcıların tamamı akıllı telefon kullanmaktadır. Araştırmada ayrıca katılımcıların akıllı telefon kullanım süresi de ele alınmıştır.

**Tablo 3.** Katılımcıların Covid-19'a Yönelik Verileri

Covid-19'a yönelik veriler	Sayı (n)	Yüzde (%)
<b>Kronik Rahatsızlık Durumu</b>		
Var	88	13,5
Yok	565	86,5
Toplam	653	100,0
<b>COVID-19 Geçirme Durumu</b>		
Evet	80	12,3
Hayır	573	87,7
Toplam	653	100,0
<b>COVID-19'a Yakalanma Korkusu</b>		
Korkuyor	405	62,0
Korkmuyor	248	38,0
Toplam	653	100,0



<b>Yakın Çevresinde COVID-19 Pozitif Olan</b>		
Var	524	80,2
Yok	129	19,8
Toplam	653	100,0
<b>COVID-19 nedeniyle yakınımı kaybeden</b>		
Var	145	22,2
Yok	508	77,8
Toplam	653	100,0

COVID-19'a yönelik olarak katılımcıların kronik rahatsızlık durumu, COVID-19 geçirme durumu, COVID-19'a yakalanma korkusu, yakın çevresinde COVID-19 testi pozitif olan kişilerin varlığı ile COVID-19 nedeniyle bir yakınımı kaybetme durumu sorgulanmıştır. Katılımcıların akıllı telefon kullanımı ve COVID-19'a yönelik bilgileri Tablo 2 ve Tablo 3'de verilmektedir.

### **3.3. Çalışmada Kullanılan Veri Toplama Araçları**

Çalışmanın verileri Mart - Haziran 2021 tarihlerinde toplanmıştır. Çalışmada nomofobi ölçeği ile salgın hastalık kaygı ölçeği kullanılmıştır.

#### **3.3.1. Nomofobi ölçeği**

Çalışmada Yıldırım ve Correia (2015) tarafından geliştirilen, Türkçeye uyarlaması Yıldırım, Şumuer, Adnan ve Yıldırım (2015) tarafından yapılan ölçekten yararlanılmıştır. Ölçek 20 ifade ve 4 alt boyuttan (bilgiye erişememe, rahatlıktan feragat, iletişim kuramama ve çevrimiçi bağlantı kaybı) meydana gelmektedir. Bu çalışmada Cronbach Alfa katsayısı 0,95 olarak tespit edilmiştir.

#### **3.3.2. Salgın hastalık kaygı ölçeği**

Çalışmada katılımcıların salgın hastalık dönemindeki kaygı düzeylerini ölçmek amacıyla Sayar, Ünübol, Tutgun-Ünal ve Tarhan (2020) tarafından geliştirilen salgın hastalık kaygı ölçeğinden yararlanılmıştır. Ölçek 18 ifade ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Salgın, ekonomik, karantina ve sosyal yaşam ölçeğinin alt boyutları olarak belirtilmiş olup ölçeğin tamamı için Cronbach Alfa katsayısı 0,94 olarak bulunmuştur.

### **3.4. Veri Analizi**

Araştırmada bir istatistik programı olan SPSS'den yararlanılmıştır. Araştırmada öncelikle verilerin normal dağılım varsayımı çarpıklık-basıklık katsayısı ile incelenmiştir. Bu

doğrultuda Çarpıklık - basıklık katsayısının +1 -1 sınırları içerisinde değer alması durumunda verilerin normal dağıldığı ifade edilmektedir (Büyüköztürk, 2015). Bu doğrultuda nomofobi ölçeği için çarpıklık – basıklık katsayısı (,139; -,721), salgın hastalık kaygı ölçeği için ise (,019 ; -,613) olarak elde edilmiştir. Veriler normal dağılımı karşıladığından dolayı t testi ve Tek Faktörlü Varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

### 3.5. Araştırmanın Etiği

Araştırmanın etik izni Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından 24.02.2021 tarih ve 135 sayılı olarak verilmiştir. Araştırmaya katılanlar çalışma ile ilgili bilgilendirilmiş olup, sözel olarak onamları alınmıştır. Ayrıca kullanılan kaynaklar bilimsel kurallara uygun şekilde atıf verilmiştir.

### 4. Bulgular ve Yorumlar

Araştırma kapsamında ele alınan sosyo-demografik değişkenler içerisinde yaş, medeni durum, öğrenim durumu ve yaşanan yer ile katılımcıların nomofobi ve kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bunun yanında katılımcıların cinsiyetleri ile nomofobi ve kaygı arasındaise anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

**Tablo 4.** Nomofobi ve Kaygı Düzeyinin Cinsiyete Göre t Testi

Ölçekler	Cinsiyet	N	Ort.	Ss.	t	p
<b>Nomofobi</b>	Kadın	486	2,76	,93	3,65	<b>,000</b>
	Erkek	167	2,46	,88		
<b>Kaygı</b>	Kadın	486	2,95	,90	4,86	<b>,000</b>
	Erkek	167	2,55	,93		

Tablo 4’te nomofobi ve kaygı düzeyinin cinsiyete göre farklılıklarının incelendiği analiz sonuçları yer almaktadır. Buna göre nomofobi (t:3,65; p<0,05) ve kaygı (t:4,86; p<0,05) düzeyi ile katılımcıların cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Katılımcıların nomofobi düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki farkın kadın katılımcıların nomofobi düzeyi puan ortalamasının erkek katılımcılara göre yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Benzer şekilde kaygı düzeyi ile cinsiyet arasında oluşan farklılığın kadın katılımcıların kaygı düzeyi puan ortalamalarının erkek katılımcıların puan ortalamalarından yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Hipotezler incelendiğinde Hipotez 2a “Nomofobi, cinsiyete göre farklılık gösterir.” ve 2b “Kaygı, cinsiyete göre farklılık gösterir.” kabul edilmekte ancak Hipotez 1a, 3a, 4a, 5a ve Hipotez 1b, 3b, 4b, 5b reddedilmektedir.

Araştırma kapsamında akıllı telefon kullanıma yönelik olarak ele alınan değişkenlerden akıllı telefon kullanım süresi ile katılımcıların nomofobi ve kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde COVID-19'a yönelik ele alınan değişkenlerden kronik rahatsızlık durumu, yakın çevresinde COVID-19 pozitif bulunma durumu ile COVID-19 nedeniyle bir yakın kaybetme ile nomofobi ve kaygı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ayrıca, COVID-19 geçirme durumu ile kaygı düzeyi ve COVID-19'a yakalanma korkusu ile nomofobi ve kaygı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

**Tablo 5.** Nomofobi ve Kaygı Düzeyinin Covid-19 Geçirme Durumuna Göre t Testi

Ölçekler	COVID-19 Geçirme	N	Ort.	Ss.	t	p
<b>Nomofobi</b>	Evet	80	2,79	,99	1,11	,266
	Hayır	573	2,67	,92		
<b>Kaygı</b>	Evet	80	2,63	,92	-2,83	<b>,029</b>
	Hayır	573	2,87	,92		

Tablo 5'te COVID-19 geçirme durumuna göre nomofobi ve kaygı düzeyleri arasındaki farklılıkların incelendiği analiz sonuçları yer almaktadır. Buna göre COVID-19 geçirme durumu ile nomofobi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir. Bununla birlikte COVID-19 geçirme durumu ile kaygı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Farklılığın COVID-19 geçirmeyenlerin kaygı düzeyi puan ortalamasının yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Hipotezler değerlendirildiğinde 2d "Kaygı, COVID-19 geçirme durumuna göre farklılık gösterir." kabul edilmektedir. Ancak Hipotez 2c reddedilmektedir.

**Tablo 6.** Nomofobi ve Kaygı Düzeyinin Covid-19'a Yakalanma Korkusuna Göre t Testi

Ölçekler	COVID-19a yakalanma korkusu	N	Ort.	Ss.	t	p
<b>Nomofobi</b>	Evet	405	2,75	,94	2,48	<b>,013</b>
	Hayır	248	2,57	,90		
<b>Kaygı</b>	Evet	405	3,14	,88	11,24	<b>,000</b>
	Hayır	248	2,37	,78		

Tablo 6'da COVID-19'a yakalanma korkusuna göre nomofobi ve kaygı düzeyleri arasındaki farklılıkların incelendiği analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Buna göre, COVID-

19'a yakalanma korkusu ile katılımcıların nomofobi düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Farklılığın COVID-19'a yakalanmaktan korkan bireylerin puan ortalamalarının yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Benzer şekilde katılımcıların COVID-19'a yakalanma korkusu ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Farkın, COVID-19'a yakalanma korkusu olan bireylerin kaygı düzeyi puan ortalamalarının yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Hipotezler değerlendirildiğinde Hipotez 3c "Nomofobi, COVID-19'a yakalanma korkusuna göre farklılık gösterir." ve Hipotez 3d "Kaygı, COVID-19'a yakalanma korkusuna göre farklılık gösterir." kabul edilmektedir. Ancak Hipotez 1c, 4c, 5c, 1d, 4d ve 5d reddedilmektedir.

Araştırmada son olarak ölçekler arasındaki ilişkiyi incelemek için Korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Ulaşılan korelasyon değerlerinin (r) yorumlanmasında (0,00-0,25 Çok Zayıf; 0,26-0,49 Zayıf; 0,50-0,69 Orta; 0,70-0,89 Yüksek; 0,90-1,00 Çok Yüksek) değerlerinden yararlanılmıştır (Kalaycı, 2010).

**Tablo 7.** Nomofobi ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Analiz Sonuçları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1 Bilgiye Erişememe	1									
2 Rahatlıktan Feragat Etme	,622**	1								
3 İletişim Kuramama	,609**	,731**	1							
4 Çevrimiçi Bağlantıyı Kaybetme	,483**	,695**	,628**	1						
5 Nomofobi Toplam	,775**	,893**	,901**	,821**	1					
6 Salgın	,117**	,178**	,198**	,246**	,220**	1				
7 Ekonomik	,220**	,230**	,260**	,114**	,246**	,469**	1			
8 Karantina	,254**	,320**	,316**	,176**	,317**	,527**	,620**	1		
9 Sosyal	,244**	,280**	,342**	,155**	,308**	,549**	,709**	,768**	1	
10 Kaygı Toplam	,238**	,295**	,328**	,220**	,324**	,814**	,766**	,857**	,897**	1

\*\* . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Analiz sonucuna göre nomofobi ölçeği ile salgın hastalık kaygı ölçeği arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (r: ,324; p<0,01). Nomofobi ölçeği ile salgın hastalık kaygı ölçeği arasında tespit edilen ilişkinin r değerine göre (r: ,324) zayıf olduğu belirlenmiştir.

Ölçekler arasındaki ilişkinin sorgulandığı korelasyon analizi sonuçlarına göre nomofobi ölçeği bilgiye erişememe alt boyutu ile salgın hastalık kaygı ölçeği salgın (r: ,117;

$p < 0,001$ ), ekonomi ( $r: ,220$ ;  $p < 0,01$ ), karantina ( $r: ,254$ ;  $p < 0,01$ ) ve sosyal alt boyutları ( $r: ,244$ ;  $p < 0,01$ ) arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Aralarındaki ilişkinin değeri ise  $r$  değerlerine göre çok zayıf olarak değerlendirilmiştir. Nomofobi ölçeği rahatlıktan feragat etme alt boyutu ile salgın hastalık kaygı ölçeği salgın ( $r: ,178$ ;  $p < 0,01$ ), ekonomi ( $r: ,230$ ;  $p < 0,01$ ), karantina ( $r: ,320$ ;  $p < 0,01$ ), sosyal alt boyutları arasındaki ilişki ( $r: ,280$ ;  $p < 0,01$ ) olarak tespit edilmiştir. Nomofobi ölçeği rahatlıktan feragat etme alt boyutu ile salgın hastalık kaygı ölçeği salgın ve ekonomi boyutu için aralarındaki ilişkinin çok zayıf olduğu belirlenirken; karantina ve sosyal alt boyutu için zayıf olarak değerlendirilmiştir. Nomofobi ölçeği iletişim kuramama alt boyutu ile salgın hastalık kaygı ölçeği salgın ( $r: ,198$ ;  $p < 0,01$ ), ekonomi ( $r: ,260$ ;  $p < 0,01$ ), karantina ( $r: ,316$ ;  $p < 0,01$ ) ve sosyal ( $r: ,342$ ;  $p < 0,01$ ) olarak bulunmuştur. Ulaşılan  $r$  değerlerine göre nomofobi ölçeği iletişim kuramama alt boyutu ile salgın hastalık kaygı ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkinin çok zayıf ve zayıf olduğu görülmektedir. Son olarak nomofobi ölçeği çevrimiçi bağlantıyı kaybetme alt boyutu ile salgın hastalık kaygı ölçeği alt boyutları arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Buna göre; salgın ( $r: ,246$ ;  $p < 0,01$ ), ekonomi ( $r: ,114$ ;  $p < 0,01$ ), karantina ( $r: ,176$ ;  $p < 0,01$ ), sosyal ( $r: ,155$ ;  $p < 0,01$ ) olarak tespit edilmiştir. Benzer şekilde Nomofobi ölçeği çevrimiçi bağlantıyı kaybetme alt boyutu ile salgın hastalık kaygı ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkinin çok zayıf olarak değerlendirildiği görülmektedir.

## 5. Tartışma / Sonuç ve Öneriler

Nomofobi, teknolojinin gelişmesi ve yaygınlaşması ile birlikte günümüzün hastalığı haline gelmiştir. İçinde bulunulan Covid 19 döneminde de korku ve kaygı da bireylerde sıkça gözlenmektedir. Bu araştırma, Covid-19 salgını döneminde nomofobi ve kaygı düzeylerinin incelenmesi amacıyla nicel olarak planlanmıştır. Salgın hastalık döneminde hem nomofobinin hem de kaygının yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, hastalığı geçirme durumu gibi durumlara göre değişkenlik gösterebildiği düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında ele alınan sosyo-demografik değişkenlerden katılımcıların nomofobi ve kaygı düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yapılan pek çok çalışmada nomofobi ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır (Yıldız, Çengel ve Altan, 2020; Apak ve Yaman, 2019; Dixit ve diğerleri, 2010; Pavithra ve Madhukumar, 2015; Uysal Özen ve Madenoğlu, 2016). Bunun yanında nomofobinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşan çalışmalar da görmek mümkündür (Yıldırım ve diğerleri, 2016; Ak ve Yıldırım, 2018; Hoşgör, Tandoğan ve Gündüz-Hoşgör, 2017; Mok ve diğerleri, 2014; Erdem, Kalkın, Türen ve Deniz, 2016). Araştırma ile paralel olarak kadınların anksiyete düzeylerinin erkeklere göre yüksek olduğu sonucuna ulaşan çalışmalar da bulunmaktadır (Taylor, Agho, Stevens ve Raphael, 2008; Erdoğan, Koçoğlu ve Sevim, 2020). Bunun tersine cinsiyet ile Covid 19 kaygısı arasında anlamlı farklılığın bulunmadığı çalışmalar da yer almaktadır (Türkmen, 2021; Memiş Doğan ve Düzel, 2020).

Araştırma kapsamında yaş ile nomofobi ve kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, araştırmaya paralel olarak

nomofobi ve yaş arasında anlamlı farklılık olmadığı (Apak ve Yaman, 2019; Adnan ve Gezgin, 2016), birçok çalışmada ise anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Aksu ve Doğan, 2019; Yıldız, Çengel ve Altan, 2020; Nikhita, Jadhav ve Ajinkya, 2015; Yıldırım ve diğerleri, 2016; Hoşgör, Tandoğan ve Gündüz-Hoşgör, 2017). Yapılan araştırmaların aksine yaş ile covid 19 kaygısı arasında anlamlı farklılığın tespit edildiği çalışmalar bulunmaktadır (Memiş Doğan ve Düzel, 2020).

Araştırma kapsamında öğrenim durumu ile nomofobi ve kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Litaretür incelendiğinde araştırma ile paralel çalışmalar yanında (Yıldız, Çengel ve Altan, 2020) nomofobi düzeyinin öğrenim durumuna göre anlamlı bir etkisinin olduğunu da ortaya koyan çalışmalar bulunmaktadır (Aksu ve Doğan, 2019). Benzer şekilde araştırmaya paralel olarak öğrenim durumu ile Covid 19 kaygısı arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşan (Türkmen, 2021) ve tam tersine anlamlı farklılık bulunan çalışmalar da görmek mümkündür (Memiş Doğan ve Düzel, 2020).

Araştırmada medeni durum ile nomofobi ve kaygı düzeyleri arasında da anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Araştırmaya paralel olarak nonnomofobi düzeylerinin medeni durumlarına göre anlamlı bir etkisinin olmadığı (Yıldız, Çengel ve Altan, 2020) ve bunun tersine bekâr bireylerin nomofobiklik düzeylerinin evli bireylere göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu sonuçları elde edilmiştir (Aksu ve Doğan, 2019). Yine araştırma ile paralel olarak medeni durum ile Covid 19 kaygısı arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşan çalışmalar bulunmaktadır (Türkmen, 2021).

Araştırma kapsamında akıllı telefon kullanıma yönelik olarak ele alınan değişkenlerden akıllı telefon kullanım süresi ile katılımcıların nomofobi ve kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan çalışmalarda ise nomofobi düzeylerinin akıllı telefonları kontrol etme aralığına göre anlamlı bir etkisinin olduğu bulunmuştur. Ayrıca akıllı telefonlarında geçirdikleri vakitler sıklıkla “6 saat ve fazlası” olarak saptanmıştır (Yıldız, Çengel ve Altan, 2020). Benzer şekilde COVID-19’a yönelik ele alınan değişkenlerden kronik rahatsızlık durumu, yakın çevresinde COVID-19 pozitif bulunma durumu ile COVID-19 nedeniyle bir yakın kaybetme ile nomofobi ve kaygı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın çarpıcı bulgularından biri, araştırmada COVID-19 geçirme durumu ile kaygı düzeyi ve COVID-19’a yakalanma korkusu ile nomofobi ve kaygı düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Nomofobi ölçeği ile salgın hastalık kaygı ölçeği arasında da anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçları değerlendirilerek daha sonra yapılacak çalışmalar için bazı önerilere yer verilmektedir. Öncelikle çağın hastalığı olarak belirtilen nomofobi konusuna daha çok araştırmaya yer verilerek farkındalığın artırılması önerilebilir. Bunun yanında tüm dünyayı etkisi altına alan Covid 19 pandemisinin bireylerde yarattığı kaygıyı önlemek için neler yapılabilir konusunun araştırması önerilebilir. Ayrıca toplumda oldukça yaygın olarak görülen nomofobiyi başka kavramlarla ilişkilendirilerek (performans, motis-

vasyon, kişilik, yabancılaşma gibi) çalışmalar yapılması önerilebilir. Ayrıca benzer bir çalışmanın sadece bazı meslek gruplarını dâhil edilerek daha farklı bir açıdan değerlendirilmesi önerilebilir.

### Kaynakça

- Adnan, M. ve Gezgin, D. M. (2016). Modern çağın yeni fobisi: üniversite öğrencileri arasında nomofobi prevalansı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 49(1), 141-158.
- Aksu, B. Ç. ve Doğan, A. (2019). Çalışanların nomofobiklik düzeylerinin demografik değişkenler açısından incelenmesi. *ICOAEF'19, VI International Conference on Applied Economics and Finance & Extended With Social Sciences*, 448- 460.
- Apak, E. ve Yaman, Ö. M. (2019). Üniversite öğrencilerinde nomofobi yaygınlığı ve nomofobi ile sosyal fobi arasındaki ilişki: Bingöl Üniversitesi örnekleme. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 3, 609-627.
- Aşık, N. A. (2018). Aidiyet duygusu ve nomofobi ilişkisi: Turizm öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 7(2), 24-42.
- Augner, C. ve Hacker, G. W. (2012). Associations between problematic mobile phone use and psychological parameters in young adults. *International Journal of Public Health*, 57(2), 437-441.
- Bahi, R. R. ve Deluliis, D. (2015). *Nomophobia*. Hershey, PA: IGI Global.
- Bendau, A., Kunas, S. L., Wyka, S., Petzold, M. B., Plag, J., Asselman, E. and Ströhle, A. (2021). Longitudinal changes of anxiety and depressive symptoms during the COVID-19 pandemic in Germany: The role of pre-existing anxiety, depressive, and other mental disorders. *Journal of Anxiety Disorders*, 79, 1-9.
- Bozkurt, Ö. Ç. ve Minaz, A. (2017). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(21), 268-286.
- Bragazzi, N. L. and Puente, D. G. (2014). A Proposal for including nomophobia in the new DsM-V. *Psychology Research and Behavior Management*, 7, 155-160.
- Chen, L., Yan, Z., Tang, W., Yang, F., Xie, X. and He, J. (2016). Mobile phone addition levels and negative emotions among chinese young adults: The mediating role of interpersonal problems. *Computers in Human Behavior*, 55, 856-866.
- Choi, E. P., Hui, B. P. and Wan, E. Y. (2020). Depression and anxiety in Hong Kong during COVID-19. *Public Health*, 17, 1-11.
- Dawes, G. J. (2008). Do data characteristics change according to the number of scale points used? An experiment using 5 point, 7 point and 10 point scales. *International Journal of Market Research*, 51(1), 61-77.

- Demirci, K., Akgönül, M. and Akpınar, A. (2015). Relationship of smartphone use severity with sleep quality, depression, and anxiety in university students. *Journal of Behavioral Addictions*, 4(2), 85-92.
- Dixit, S., Shukla, H., Bhagwat, A., Bindal, A., Goyal, A., Zaidi, A. and Shrivastava, A. (2010). A study to evaluate mobile phone dependence among students of a medical college and associated hospital of central India. *Indian Journal of Community Medicine*, 35(2), 339-341.
- Dong, L. and Bouey, J. (2020). Public mental health crisis during covid-19 pandemic, China. *Centers for Disease Control and Prevention*, 26(7), 1616-1618.
- Drouin, M., McDaniel, B. T., Pater, J. and Toscos, T. (2020). How parents and their children used social media and technology at the beginning of the covid-19 pandemic and associations with anxiety. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 23(11), 727-736.
- Erdem, H., Kalkın, G., Türen, U. ve Deniz, M. (2016). Üniversite öğrencilerinde mobil telefon yoksunluğu korkusunun (nomofobi) akademik başarıya etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 923-936.
- Erdoğdu, Y., Koçoğlu, F. ve Sevim, C. (2020). COVID-19 pandemisi sürecinde anksiyete ile umutsuzluk düzeylerinin psikososyal ve demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 23(1), 24-37.
- Escobar-Viera, C. S., Shensa, A., Bowman, N. D., Sidani, J. E., Knight, J., James, A. E. and Primack, B. A. (2018). Passive and active social media use and depressive symptoms among united states adults. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 21(7), 437-443.
- Fung, I. C. H., Duke, C. H., Finch, K. C., Snook, K. R., Tseng, P. L., Hernandez, A. C. and Tse, Z. T. (2016). Ebola virus disease and social media: A systematic review. *American Journal of Infection Control*, 44(12), 1660-1671.
- Hoşgör, H., Tandoğan, Ö. ve Gündüz Hoşgör, D. (2017). Nomofobinin günlük akıllı telefon kullanım süresi ve okul başarısı üzerindeki etkisi: Sağlık personeli adayları örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(46), 573-595.
- Hyland, P., Shevlin, M., McBride, O., Murpy, J., Karatzias, T., Bentall, R. P. and Vallieres, F. (2020). Anxiety and depression in the republic of ireland during the covid-19 pandemic. *Acta Psychiatr Scand*, 142, 249-256.
- Jin, B. ve Park, N. (2012). Mobile voice communication and loneliness: cell phone use and the social skills deficit hypothesis. *New Media & Society*, 15(7), 1094-1111.
- Karamustafalıoğlu, O. ve Yumrukçal, H. (2011). Depresyon ve anksiyete bozuklukları. *Şişli Eftal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıp Bülteni*, 45(2), 65-74.



- King, A. L. S., Valença, A. M. and Nardi, A. E. (2010). Nomophobia: The mobile phone in panic disorder with agoraphobia - reducing phobias or worsening of dependence? *Cognitive and Behavioral Neurology*, 23(1), 52-54.
- King, A. L. S., Valença, A. M., Silva, A. C., Sancassiani, F., Machado, S. and Nardi, A. E. (2014). Nomophobia: Impact of cell phone use interfering with symptoms and emotions of individuals with panic disorder compared with a control group. *Clinical Practice ve Epidemiology in Mental Health*, 10, 28-35.
- Li, B., Wu, Y., Jiang, S. and Zhai, H. (2018). Wechat addiction suppresses the impact of stressful life events on life satisfaction. *Cyberpsychol Behav Soc Netw*, 21(3), 194-198.
- Madhusudan, M. P., Sudarshan, T. V., Sanjay, A. G. ve Fernandes, S. (2017). Nomophobia and determinants among the students of a medical college in Kerala. *International Journal of Medical Science and Public Health*, 6(6), 1046-1049.
- Malesza, M. and Kaczmarek, M. C. (2021). Predictors of anxiety during the covid-19 pandemic in Poland. *Personality and Individual Differences*, 170, 1-6.
- Memiş Doğan, M. and Düzel, B. (2020). Covid-19 özelinde korku-kaygı düzeyleri. *Turkish Studies*, 15(4), 739-752.
- Mok, J. Y., Choi, S. W., Kim, D. J., Choi, J. S., Lee, J., Ahn, H. and Song, W. Y. (2014). Latent class analysis on internet and smartphone addiction in college students. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*, 10, 817-828.
- Nikhita, C. S., Jadhav, P. R. and Ajinkya, S. A. (2015). Prevalence of mobile phone dependence in secondary school adolescents. *Journal of Clinical and Diagnostic Research*, 9(11), 6-9.
- Ocaktan, M. E., Keklik, A. ve Çöl, M. (2002). Abidinpaşa sağlık grup başkanlığı'na bağlı sağlık ocaklarında alışan sağlık personelinde Spielberger durumluluk ve sürekli kaygı düzeyi. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 55(1), 21-28.
- Özdin, S. and Özdin, ř. B. (2020). Levels and predictors of anxiety, depression and health anxiety during COVID-19 pandemic in Turkish society: The importance of gender. *International Journal of Social Psychiatry*, 66(5), 504-511.
- Pavithra, M. B. and Madhukumar, S. (2015). A study on nomophobia-mobile phone dependence, among students of a medical college in Bangalore. *National Journal of Community Medicine*, 6(3), 340-344.
- Peteet, J. R. (2020). COVID-19 Anxiety. *Journal of Religion and Health*, 59, 2203-2204.
- Roy, D., Tripathy, S., Kar, S. K., Sharma, N., Verma, S. K. and Kaushal, V. (2020). Study of knowledge, attitude, anxiety & perceived mental healthcare need in Indian population during COVID-19 pandemic. *Asian Journal of Psychiatry*, 51, 1-7.

- Sayar, G. H., Ünübol, H., Tutgun-Ünal, A. ve Tarhan, N. (2020). Salgın hastalık kaygı ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(1), 382-397.
- Shanafelt, T., Ripp, J. and Trockel, M. (2020). Understanding and addressing sources of anxiety among health care professionals during the Covid-19 pandemic. *Jama*, 323(21), 2133-2134.
- Sher, L. (2020). COVID 19 Anxiety, sleep disturbances and suicide. *Sleep Medicine*, 70, 124.
- Shevlin, M., McBride, O., Murphy, J., Miller, J. G., Hartman, T. K., Levita, L. and Bentall, R. P. (2020). Anxiety, depression, traumatic stress and covid-19-related anxiety in the UK general population during the covid-19 pandemic. *BJPsych Open*, 6(6), 1-9.
- Sönmez, V., Alacapınar, Füsün. (2016). Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri. (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tamura, H., Nishida, T., Tsuji, A. and Sakakibara, H. (2017). Association between excessive use of mobile phone and insomnia and depression among japanese adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(7), 1-11.
- Tang, F., Liang, J., Zhang, H., Kelifa, M. M., He, Q. and Wang, P. (2021). COVID-19 related depression and anxiety among quarantined respondents. *Psychology & Health*, 36(2), 164-178.
- Taylor, M. R., Agho, K. E., Stevens, G. J. and Raphael, B. (2008). Factors influencing psychological distress during a disease epidemic: Data from Australia's first outbreak of equine influenza. *BMC Public Health*, 8, 1-13.
- Townsend, A. M. (2000). Life in the real-time city: mobile telephones and urban metabolism. *Journal of Urban Technology*, 7(2), 85-104.
- TUİK. Web: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2019-33705> adresinden alınmıştır.
- Türen, U., Erdem, H. ve Kalkın, G. (2017). Mobil telefon yoksunluğu korkusu (nomofobi) yayılımı: Türkiye'den üniversite öğrencileri ve kamu çalışanları örnekleme. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 10(1), 1-12.
- Türkçapar, H. (2004). Anksiyete bozukluğu ve depresyonun tanısal ilişkileri. *Klinik Psikiyatri*, 4, 12-16.
- Türkmen, A. (2021). Banka personelinin covid-19 korkusunun incelenmesi. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 87-92.
- Uysal, Ş., Özen, H. and Madenoğlu, C. (2016). Social phobia in higher education: the influence of nomophobia on social phobia. *The Global Elearning Journal*, 5(2), 1-8.

- Walsh, S. P., White, K. M. ve Young, R. M. (2010). Needing to connect: the effect of self and others on young people's involvement with their mobile phones. *Australian Journal of Psychology*, 62(4), 194-203.
- Wiederhold, B. K. (2020). Using social media to our advantage: Alleviating anxiety during a pandemic. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 23(4), 197-199.
- Yasan-Ak, N. and Yıldırım, S. (2018). Nomophobia among undergraduate students: the case of a Turkish state university. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, 9(4),11-20.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *Spss uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldız, E. P., Çengel, M. ve Alkan, A. (2020). Öğretmenlerin nomofobi düzeylerinin demografik özelliklerine ve akıllı telefon kullanım alışkanlıklarına göre incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 5096-5120.
- Yıldırım, C. and Correia, A. P. (2015). Exploring the dimensions of nomophobia: Development and validation of a self-reported questionnaire. *Computers in Human Behavior*, 49, 130-137.
- Yıldırım, C., Sumuer, E., Adnan, M. and Yıldırım, S. (2016). A growing fear: Prevalence of nomophobia among Turkish college students. *Information Development*, 32(5), 1322- 1331.
- Zade, H., Shah, K., Rangarajan, V., Kshirsagar, P., Imran, M. and Starbird, K. (2018). From situational awareness to actionability: Towards improving the utility of social media data for crisis response. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 2, 1-18.

## Etik Kurul Kararı

 SELÇUK UNİVERSİTESİ	İ.C. SELÇUK UNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu	 SELÇUK UNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ Tarih: 24/02/2021
Sıra No: _____ Soyadı: _____ Aranan Bilgi: _____ ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME FORMU		
Toplantı tarihi:	24.02.2021	
Toplantı no:	06	
Proje no:	135	
Karar no:	2021.135	

Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Şerife GÜZEL "*Salgın Hastalık Döneminde Nomofobi ve Kaygı Düzeyinin İncelenmesi*" adlı çalışması görüşüldü. Çalışma etik açıdan uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Dilem ÖNAY DERİN (Başkan)

Prof. Dr. Yumurtacı ÖZTÜRK (Üye)

Prof. Dr. Selma YELMAZ (Üye)

Doç. Dr. Gökhan KAYILI (Üye)

Doç. Dr. Serap DİŞBAŞ (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Hacer ALAN DİKMEN (Üye)  
KATILMAIDIR

Dr. Öğr. Üyesi M. Ali CEBİRBAY (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi İsmail ÖZSOY (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Edanur Zehra ERCAN (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Ülkü YILDIZ (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Şerife GÜZEL (Üye)

Arş. Gör. Dr. Şenay DEMİR (Üye)